

9. Parastatalen van de FOD Mobiliteit en Vervoer en hun voorgangers (met inbegrip van Openbare werken)

Caroline Six en Bart Van der Hertem

We verwijzen eens en voorgoed naar de notities over elke openbare instelling in de hoger geciteerde *Gids van de instellingen van openbaar nut in België*. Brussel, 2008. De afzonderlijke verwijzingen naar de desbetreffende notities worden dus niet meer opgenomen in de bibliografieën per instelling.

9.1. *Het voormalige Ministerie van Openbare werken*

9.1.1. *Nationale Maatschappij voor de Huisvesting (NMH)*

BIBLIOGRAFIE

Bouwstenen voor sociaal woonbeleid. De VHM bekijkt 50 jaar volkshuisvesting in Vlaanderen. Brussel, 1997, 2 dln.

- CULOT (M.), SCHOONBRODT (R.), HENNAUT (E.). *Cités-jardins en Belgique. 1920-1940*. Brussel, 1994.
- HUBEAU (B.). *Overzicht van de sociale huisvesting. 1975-1986: een overzicht van rechtspraak tegen de achtergrond van wetgeving en reglementering*. Antwerpen, 1987.
- MALHERBE (A.), FRANKIGNOULLE (P.), eds. *De l'utopie au réel. 1919-1994, 75 ans de logement social en Wallonie*. Luik, 1994.
- SMETS (M.). *De ontwikkeling van de tuinwijkgedachte in België. Een overzicht van de Belgische volkswoningbouw in periode van 1830 tot 1930*. Brussel, 1977.
- SPELTINCX (H.J.). *Geschiedkundig overzicht van de Belgische wetgeving betreffende de sociale huisvesting*. Brussel, 1981.
- VELLE (K.). *Het Ministerie van Openbare werken (1837-1990)*. Brussel, 1993, dl. 2, p. 750-751.
- ZIMMER (P.). Le logement social à Bruxelles, in *CH CRISP*, 1996, nrs. 1521-1522.

HISTORISCH OVERZICHT

De wet van 11 oktober 1919 voorzag in de oprichting van een Nationale Maatschappij voor Goedkope Woningen en Woonvertrekken. De concrete uitwerking hiervan volgde bij notariële akte van 15 april 1920, in de vorm van een vennootschap op aandelen met een variabel kapitaal waarop zowel de staat en de provincies, als de lokale en regionale maatschappijen voor sociale woningen intekenden. Bij wet van 27 juni 1956 veranderde haar naam in "Nationale Maatschappij voor de Huisvesting" (NMH). De wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut bracht de maatschappij onder bij de instellingen van categorie B.

Aanvankelijk bleven de doelstellingen van de NMH beperkt tot de oprichting en financiële ondersteuning van lokale of regionale maatschappijen voor goedkope woningen en woonvertrekken. Vanaf 25 juli 1921 mocht de vennootschap ook bouwterreinen aankopen om ze daarna aan erkende huisvestingsmaatschappijen of particulieren door te verkopen of te verhuren, zodat die er betaalbare woningen konden neerzetten. In 1956 werden de statuten van de NMH volledig herzien; haar werkterrein werd verder uitgebreid. Ze verstreekte nu ook leningen voor de bouw en inrichting van sociale woningen en (delen van) gebouwen van sociaal of algemeen belang. Indien de door haar erkende lokale of regionale huisvestingsmaatschappijen het sociale woonprogramma niet volgden, mocht de NMH de bouwprojecten voortaan zelf uitvoeren.

De bijzondere wet van 8 augustus 1980 regelde de overdracht van de bevoegdheden voor huisvesting naar de gewesten. De wet van 28 december 1984 gaf hiertoe de aanzet door de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting af te schaffen, zonder daarbij echter een concrete datum op te geven. De nodige budgettaire aanpassingen werden immers slechts geleidelijk doorgevoerd. De ontbinding van de vennootschap werd voltrokken met de wet van 26 juni 1990 en het KB van 27 juli 1990, die de bevoegdheden voor huisvesting definitief naar de gewesten overhevelde.

ARCHIEVEN

Het archief van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting neemt ongeveer honderd strekkende meter in beslag. Het omvat enerzijds verschillende reeksen verslagen van de bestuursvergaderingen (tussen 1920 en 1990 voor de Franstalige en tussen 1952 en 1989 voor de Nederlandstalige teksten) en anderzijds ook technische, financiële en boekhoudkundige dossiers over de aankoop van bouwterreinen (1930-1989) en de uitgevoerde werken (1975-1989) in het ressort Brussel. De documenten zijn eigendom van de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM), die ze onderbracht in de vzw La Fonderie, centrum voor de economische en sociale geschiedenis van het Brusselse Gewest. Ze zijn raadpleegbaar na schriftelijke toelating van de BGHM. Aanvragen tot raadpleging moeten gericht worden aan het documentatiecentrum.

HOEBANX (M.). *Inventaris van de archieven van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting*. Brussel, 1996.

Er bestaat ook een fotoarchief over de werkzaamheden van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting. Alle beeldmateriaal over haar projecten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevindt zich in het documentatiecentrum van de BGHM. Er is een inventaris van opgemaakt, die ter plaatse kan worden geraadpleegd:

[HOEBANX (M.)]. *Documents iconographiques de la Société nationale du Logement*. [Brussel], z.j.

De twee overige maatschappijen die uit de regionalisatie van de NMH ontstonden, de *Société wallonne du Logement* en de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (vandaag de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen), hebben van hun rechtsvoorloper geen archiefmateriaal bewaard.

PUBLICATIES

Verslag van de Raad van Beheer. Rapport du Conseil d'Administration, 1923-1989. Brussel, 1924-1990.

NMH. *Driemaandelijks informatiebulletin van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting*. SNL. *Bulletin d'information trimestriel de la Société nationale du Logement*. Brussel, 1955-1989.

Aanvankelijk onregelmatige verschijning, meer regelmaat vanaf de jaren 1960. *De Nationale Maatschappij der Goedkope Woningen en Woonvertrekken is 30 jaar oud. La Société nationale des Habitations et Logements à Bon Marché a 30 ans*. Brussel, 1950.

Nationale Maatschappij voor de Huisvesting 50: 1919-1969. Société nationale du Logement 50: 1919-1969. Brussel, 1969.

9.1.2. Nationaal Instituut voor de Huisvesting

BIBLIOGRAFIE

LIENARDY (P.). Chronique de la dissolution de l'Institut national du Logement, in *Documentatieblad van het Ministerie van Financiën*, maart-april 1987, nrs. 3-4,

p. 219-243; juni 1987, nr. 6, p. 115-146 en september-oktober 1989, nr. 5, p. 343-371.

HISTORISCH OVERZICHT

De wet-Brunfaut van 15 april 1949 richtte binnen de NMH een studiedienst op die de technische en administratieve organisatie van de maatschappij moest verzorgen. De wet van 27 juni 1956 vormde de dienst om tot een zelfstandige openbare instelling met een informatieve en adviserende functie en bracht haar onder in categorie C van de wet van 16 maart 1954. Het KB van 11 november 1967 verplaatste dit zogeheten “Nationaal Instituut voor de Huisvesting” (NIH) naar categorie B. Het takenpakket van het instituut zag er als volgt uit: een doorlopende inventaris bijhouden van de huisvestingsbehoeften in ons land en de mogelijkheden aftasten om ook aan die behoeften te voldoen; problemen betreffende huisvesting bestuderen; technische studies en onderzoek ondersteunen of zelf uitvoeren; een documentatie- en informatiecentrum oprichten; adviezen en aanbevelingen formuleren in verband met huisvesting formuleren en, tot slot, indien nodig, erkende bouwmaatschappijen subsidies verlenen zodat ze bepaalde bouwmethodes of nieuwe architecturale opvattingen konden uitproberen. In de praktijk had het NIH in de eerste plaats een adviserende functie. Het instituut kon rekenen op de financiële steun van de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting en de Nationale Landmaatschappij (NLM). De wet van 8 augustus 1980 hevelde de bevoegdheden voor huisvesting naar de gewesten over. Vanaf 1982 werden de investeringen van de NMH en de NLM, de voornaamste geldschieters van het NIH, drastisch teruggeschoefd. Eind 1984 kampte het instituut met ernstige financiële problemen. De wet van 28 december 1984 kondigde de afschaffing van het instituut aan en voorzag in de overdracht van zijn personeel, bezittingen en bevoegdheden naar de nieuwgevormde gewestelijke instellingen. In navolging van het KB van 29 december 1988 werd op 31 december van datzelfde jaar de ontbinding van het instituut voltrokken.

ARCHIEVEN

Het archief van het NIH omvat zowel Frans- als Nederlandstalige verslagen van de vergaderingen die de Hoge Raad en zijn Beheercomité tussen 1956 en (resp.) 1987-1988 hielden. In het archief zijn ook thematisch geklasseerde fiches opgenomen die de beslissingen van de Hoge Raad inventariseren. De documenten zijn eigendom van de Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij (BGHM), die ze onderbracht in La Fonderie. Ze zijn raadpleegbaar na schriftelijke toelating van de BGHM. Aanvragen tot raadpleging moeten gericht worden aan het documentatiecentrum.

HOEBANX (M.). *Inventaris van de archieven van het Nationaal Instituut voor de Huisvesting*. Brussel, 1996.

In het archief wordt ook foto- en filmmateriaal bewaard over de verschillende activiteiten van het NIH en de vele studiereizen die zijn leden in binnen- en buitenland ondernamen. Deze archiefbestanden zijn ondergebracht in het documenta-

tiecentrum van de BGHM. Er bestaan inventarissen van, die ter plaatse kunnen worden geraadpleegd:

[HOEBANX (M.)]. *Documents iconographiques de l'Institut national du Logement*. Brussel, z.j.

[IDEM]. *Inventaire des films de l'Institut national du Logement*. Brussel, z.j.

Tot slot worden in het Rijksarchief te Beveren nog drie archiefbestanden van gewestelijke comités van het NIH bewaard. Op advies van de Hoge Raad kon per KB immers een comité worden opgericht in elke provincie. Het bestand van de provincie Oost-Vlaanderen biedt bijvoorbeeld uitgebreide informatie over de bevoegdheden en de werking van de comités voor de periode 1960-1983. Ook onderzoeksrapporten over de huisvesting in de regio maken deel uit van het archief, dat ongeveer 30 strekkende meter in beslag neemt. De overige twee archiefbestanden, van West-Vlaanderen en Antwerpen, omvatten individuele en algemene formulieren, waaronder een uit 1979 dat tijdens een huisvestingsonderzoek in Antwerpen werd ingevuld.

PRENEEL (M.). *Overzicht van de archieven in het Rijksarchief te Beveren. Archiefvormers van het ressort Vlaanderen*. Brussel, 2006, p. 598-601.

PUBLICATIES

Activiteitsverslag. Rapport d'activité. Brussel, 1957/60-1988.

Wonen. Habiter. Brussel, 1957-1990.

Tijdschrift met wetenschappelijke en informatieve bijdragen over diverse aspecten van de huisvesting en het huisvestingsbeleid.

Avis du Conseil supérieur de l'Institut national du Logement. Adviezen van de Hoge Raad van de Nationaal Instituut voor de Huisvesting. Brussel, 1957-1983.

Informatiebulletin. Bulletin d'information. Brussel, 1962-1988.

Geeft een overzicht van de relevante wetgeving en reglementering, publiceert wetsvoorstellen, parlementaire vragen en antwoorden, geeft een overzicht van adviezen van de Hoge Raad van het Instituut, vermeldt Belgisch en internationaal nieuws in het vlak van de huisvesting.

Cahier de la Documentation technique. Brussel, 1977-1984.

Statistisch maandoorzicht, bouwnijverheid en huisvesting. Aperçu statistique mensuel, construction et logement. Brussel, 1981-1988.

Geschiedkundig overzicht van de Belgische wetgeving betreffende sociale huisvesting. Historique de la législation belge relative au logement social. Brussel, 1980.

Nationaal Instituut voor de Huisvesting 1956-1976. Institut national du Logement 1956-1976. Brussel, 1976.

Het Instituut publiceerde regelmatig de resultaten van onderzoek en studies (1961-1984).

9.1.3. Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom (sinds 1970 Nationale Landmaatschappij)

BIBLIOGRAFIE

- DEJONGH (G.), VAN WINDEKENS (P.). De taalproblematiek en de regionalisering bij de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom (NMKL) / Nationale Landmaatschappij (1935-1990), in *Wetenschappelijke Tijdingen*, 2004, p. 20-40.
- MOUGENOT (C.). La Société nationale de la petite Propriété terrienne, une institution entre ville et campagne, entre tradition et modernisation, in *Les Cahiers de l'Urbanisme*, 1999, nrs. 25-26, p. 145-148.
- MOUGENOT (C.). Une sœur aînée de la SNT : la Ligue du Coin de Terre et du Foyer insaisissable, in *Les Cahiers de l'Urbanisme*, 1991, nr. 9, p. 56-68.
- SIMON (G.). *De Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom*. Z.p., 1970.

HISTORISCH OVERZICHT

Het KB van 27 februari 1935 voorzag in de oprichting van de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom (NMKL), die effectief werd doorgevoerd op 3 augustus dat jaar, tegen een achtergrond van economische crisis en algemene werkloosheid. Om het plattelandskarakter van de instelling beter te benadrukken, doopte de wet van 22 juli 1970 haar om tot "Nationale Landmaatschappij" (NLM). De NLM viel onder categorie C van de wet van 16 maart 1954, tot het KB van 11 november 1967 haar onderbracht bij de instellingen uit categorie B. Het oorspronkelijke opzet van de maatschappij was de trek van het platteland naar de steden binnen de perken te houden. Via erkende (semi-)landelijke maatschappijen bood ze de werkloze seizoenarbeiders woningen aan met een eigen lapje grond (de zogenaamde "kleine landeigendommen") zodat ze gemakkelijk in hun eigen onderhoud konden voorzien. De maatschappij ijverde ook voor een betere huisvesting en probeerde verkrotting tegen te gaan. Vanaf 1956 viel ook ruilverkaveling onder haar bevoegdheden.

De bijzondere wet van 8 augustus 1980 hevelde de twee voornaamste bevoegdheden van de maatschappij (huisvesting en ruilverkaveling) over naar de gewesten. Met de wet van 28 december 1984 werden bepaalde instellingen van openbaar nut geherstructureerd of volledig ontbonden, onder die laatste de Nationale Landmaatschappij. Haar ontbinding bleek echter allesbehalve vanzelfsprekend: pas bij de wet van 26 juni 1990 en het KB van 27 juli 1990 kon ze ook echt worden voltrokken. In Vlaanderen vond de NLM na een grondige herziening van haar activiteiten in 1989 opvolging in de vorm van de Vlaamse Landmaatschappij. In Wallonië werden de werkzaamheden van de NLM voortgezet door het centrale bestuur, met name door het Office wallon de Développement rural, opgericht in 1991 binnen de Direction générale de l'Aménagement du Territoire, du Logement et du Patrimoine.

ARCHIEVEN

Van de Nationale Landmaatschappij bracht de BGHM ongeveer 75 verhuisdozen met archiefbestanden onder in La Fonderie. Bij de overdracht is er geen enkele lijst van opgemaakt; een inventaris bestaat al evenmin. De archiefmede-

werkers van *La Fonderie* hebben er enkel de verslagen van de raad van bestuur en de dossiers van de algemene vergaderingen uit kunnen filteren. Het bestand leent zich met andere woorden niet bepaald voor detailonderzoek. Onderzoekers die de volledige werking van de instelling wensen te bestuderen en zich willen inzetten voor de inventarisatie ervan, krijgen volledige toegang.

PUBLICATIES

Verslag van de Raad van Beheer. Rapport du Conseil d'Administration. 1936-1988. Brussel, 1937-1989.

Landeigendom. Propriété terrienne. Brussel, 1947-1988.

Brengt verslag uit over de activiteiten van de maatschappij en de door haar erkende plaatselijke landmaatschappijen. Betreft landinrichting, landbouw, ruilverkaveling en huisvesting. Aangevuld met vulgariserende artikelen over tuinbouw, kleinvee, enz.

De Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom, 25e verjaardag. La Société nationale de la petite Propriété terrienne, 25e anniversaire. Brussel, 1960.

DEJONGH (G.), VAN WINDEKENS (P.). *Van Kleine Landeigendom tot Vlaamse Landmaatschappij. Vijfenzestig jaar werking op het Vlaamse platteland 1935-2001.* Brussel, 2002.

9.1.4. Dienst der Scheepvaart

BIBLIOGRAFIE

VANDERVELDEN (H.). *De waterwegen beheerd door de Dienst der Scheepvaart.* Z.p., 1974.

VAN REUSEL (H.). 50 jaar Albertkanaal 1939-1989, in *Lindeblad. Periodieke uitgave van Heemkring De Linde*, 1990, nr. 31, p. 34-64.

VELLE (K.). *Het Ministerie van Openbare werken (1837-1990). Dl. 1: organisatie.* Brussel, 1993, p. 426-427.

HISTORISCH OVERZICHT

Bij de wet van 13 augustus 1928 werd de Dienst der Scheepvaart opgericht, een openbare instelling uit categorie B (wet van 16 maart 1954), die op 1 januari 1929 in werking trad en waarvoor op 16 februari datzelfde jaar bij KB een organiek reglement werd afgekondigd. De wet van 17 mei 1976 deelde de dienst op in de Nederlandstalige Dienst voor de Scheepvaart en de Franstalige Office de la Navigation. Beide diensten waren belast met het beheer van per KB aangewezen waterwegen in de zone tussen de Maas in Luik en de Schelde in Antwerpen, meer bepaald van het Albertkanaal tot het Kempisch Kanaal. Aanvankelijk waren de scheepvaartdiensten belast met de volgende taken: de vaart regelen; de kanalen, bruggen, sluisen en stuwdammen onderhouden en herstellen; kaaien en oevers inrichten; de nodige baggerwerken uitvoeren voor een vlot verkeer; tol en andere heffingen innen en de loodsdienst organiseren voor een deel van de Antwerpse haven. In 1935 breidde het takenpakket van de dienst verder uit met het beheer en het onderhoud van de beplantingen langs het Albertkanaal en de

daarmee verbonden waterwegen. In 1968 viel ook de algemene bestrijding van de muskusrat onder zijn bevoegdheid. De wet van 8 augustus 1988 hevelde de Nederlandstalige dienst over naar het Vlaamse Gewest. De Office de la Navigation werd bij decreet van 24 november 1994 ontbonden en vervangen door de Office de Promotion des Voies navigables.

ARCHIEVEN

In het Algemeen Rijksarchief worden de jaarverslagen van de Dienst der Scheepvaart bewaard, alsook de verslagen van de vergaderingen en beraadslagingen van zijn raad van bestuur. De documenten behandelen de periode 1928-1972, en hiermee het gros van de werkzaamheden voor de splitsing. Zie:

SIX (C.). *Inventaires des archives produites par les services décentralisés et les organes consultatifs du Ministère des Travaux publics: Office de la Navigation, Comité de Contentieux, Conseil supérieur de la Navigation intérieure, Commission nationale des Grands Travaux*. Brussel, 2009, p. 7-15.

PUBLICATIES

Dienst der Scheepvaart. 20 jaar statistieken 1954-1973. Office de la Navigation. 20 années de statistiques 1954-1973. Luik, 1974.

Verslag over de werking van de Dienst der Scheepvaart. Rapport sur le fonctionnement de l'Office de la Navigation. Brussel, 1931-1976.

Sinds 1977 hebben de gesplitste diensten aparte verslagen.

Jaarverslag van de Dienst van de Scheepvaart. Brussel, 1982-1988.

Kanalen van welvaart voor nu en voor morgen. Brussel, 1992.

Informatiebrochure over de Dienst voor de Scheepvaart.

Verslagen over het boekjaar, 1977-1988. Brussel, 1978-1989.

Statistisch jaarverslag, 1977-1988. Brussel, 1978-1989.

9.2. Het voormalige Ministerie van Verkeerswegen

9.2.1. Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen

BIBLIOGRAFIE

BADOUX (C.), THYS (F.). La Société nationale des Chemins de Fer vicinaux ... son histoire, in *Les Cahiers de l'Urbanisme*, 2002, nrs. 40-41, p. 43-47.

BOOGAERTS (R.), ed. *Instappen a.u.b. Honderd jaar buurtspoorwegen in België*. Antwerpen-Amsterdam, z.j. (1985).

DAVIES (W.J.N.). *100 Years of the Belgian Vicinal. SNCV / NMVB 1885-1985: a Century of Secondary Rail Transport in Belgium*. Londen, 1985.

DE BAERE (P.). Het stedelijk openbaar vervoer. De periode voor de regionalisering, in *Tijdschrift van het Gemeentekrediet*, 1995, nr. 4, p. 25-50.

DELMELLE (J.). *Histoire des tramways et vicinaux belges*. Brussel, 1981.

HOENS (R.). *De Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen*. Brussel, 1956.

TRICKELS (A-M.). *125 ans de transports en commun en Wallonie. Sociétés, réseaux, matériel roulant*. Luik, 1996.

- VAN DER HERTEN (B.). De buurtspoorwegen en de ontsluiting van het Belgische platteland (1865-1913), in *Tijdschrift van het Gemeentekrediet*, 1999, p. 19-39.
- VAN DER HERTEN (B.). *België onder stoom. Transport en communicatie tijdens de 19e eeuw*. Leuven, 2004.

HISTORISCH OVERZICHT

Nadat de statuten met de wet van 28 mei 1884 werden goedgekeurd, werd de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen (NMVB) op 12 juni van hetzelfde jaar opgericht en onder het toezicht van de minister van Financiën geplaatst. Al snel bleek een herziening van de financiële structuur noodzakelijk, onder meer om de participatie van privé-kapitalen te versterken. Bijgevolg werd op 24 juni 1885 een nieuwe wet betreffende de buurtspoorwegen uitgevaardigd, waardoor de openbare instelling de vorm van een naamloze vennootschap kreeg. De wet van 16 maart 1954 rekende haar tot categorie B. De NMVB was belast met de aanleg en exploitatie van de buurtspoorwegen en het regionale openbare vervoer in het algemeen. De wet van 8 augustus 1980, gewijzigd door de wet van 8 augustus 1988, hevelde deze bevoegdheden over naar de gewesten. Op 31 december 1990 hield de NMVB op te bestaan: haar bevoegdheden werden overgedragen aan de Vlaamse Vervoersmaatschappij – De Lijn, de Société régionale wallonne du Transport (SWT-TEC) en de Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel (MIVB). De opheffing van de NMVB, voltrokken in februari 1992, ging gepaard met verschillende koninklijke besluiten (7 december 1990, 4 januari, 15 april en 31 december 1991 en 7 maart 1992).

ARCHIEVEN

Het Algemeen Rijksarchief bewaart vijf archiefbestanden van de NMVB, waarvan er drie zijn opengesteld voor onderzoek. De verslagen van de raad van bestuur en het comité van toezicht beslaan de periode tussen 1888 en 1929, uitgezonderd de jaren 1903-1907. Ze kunnen geraadpleegd worden op aanvraag. De concessiedossiers en -plannen betreffen de periode 1885-1943. Zie:

- DE STOBBELEIR (D.). Inventaire des dossiers de concessions et de plans de la Société des Chemins de fer vicinaux déposés par le Ministère des Communications, in *Inventaris van het archief "Waterstaat" (1814-1830), van archief van het Ministerie van Openbare werken (beheer van Bruggen en Wegen) en van fondsen Concessie van spoorwegen (enz.) en Buurtspoorwegen*. Brussel, 1975, p. 135-142 (Toegangen in beperkte oplage).

Het archiefbestand over het openbaar stads- en regionale vervoer (1885-1960) kan op aanvraag geraadpleegd worden.

Verder bewaart het Vlaams Tram- en Autobusmuseum (Vla TAM) alle historische archiefbestanden die De Lijn in het kader van de gewestvorming toegewezen kreeg. Deze documenten belichten het openbare vervoer tussen 1885 en 1990 in Vlaanderen en in Brussel, maar ook in de rest van België, voor wat de documenten van de bestuursorganen betreft. Het zijn hoofdzakelijk verslagen van de Raad van Bestuur en jaarverslagen (1885-1990), alsook concessiedossiers en

plannen voor het rollend materieel. Na gemotiveerd verzoek zijn deze archieven raadpleegbaar.

De Waalse SRWT-TEC heeft er daarentegen voor gekozen om haar documenten over haar verschillende afdelingen te verdelen. Alle documenten over de exploitatie van de buurtspoorwegen in de provincie Luik zijn bijvoorbeeld ondergebracht in het Luikse Museum voor het Openbare Vervoer, het Musée des Transports en Commun du Pays de Liège. Op aanvraag stelt het museum zijn archiefmateriaal ter beschikking. Tot slot bewaart de Direction CRM (Clients, Réseaux et Mobilité) van de Waalse vervoersmaatschappij archieven uit de periode 1885-1990 met o.a. plannen voor de aanleg van lijnen, dossiers over de ingebruikname ervan en een fototheek. Ook deze archieven kunnen na afspraak worden ingekeken.

PUBLICATIES

Commission des chemins de fer vicinaux instituée par arrêtés ministériels des 18 juin 1880 et 26 janvier 1881. Brussel, 1881.

Verslagen uitgebracht door de Raad van Beheer en door de Raad van Toezicht. Rapports présentés par le Conseil d'Administration et par le Comité de Surveillance. 1985-1990. Brussel, 1986-1991.

XXVe anniversaire de la Société nationale des Chemins de Fer vicinaux, 1884-1909. Brussel, 1909.

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Vijftigste verjaardag 1884-1934. Brussel, 1934.

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Brussel, 1977.

9.2.2. Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

BIBLIOGRAFIE

AVAKIAN (L.). Le rythme de développement des voies ferrées en Belgique de 1835 à 1935, in *Bulletin de l'Institut de Recherches économiques et sociales*, 1935-1936, p. 449-483.

DE LEENER (G.). *Les chemins de fer en Belgique. Leur passé. La nouvelle Société nationale des Chemins de Fer belges. Ses perspectives d'avenir.* Brussel, 1927.

DE LEENER (G.). *Après dix années d'expérience. Le régime de l'exploitation des chemins de fer en Belgique.* Brussel, 1937.

DELMELLE (J.). *Histoire des chemins de fer belges.* Brussel, 1947.

LAMALLE (U.). *Cours d'exploitation des chemins de fer.* Leuven, 1944.

LAMALLE (U.). *The Belgian Railways. Their Present and Future Capacity.* Brussel, 1928.

LAMALLE (U.). Le rôle de la Belgique dans le développement des chemins de fer, in *Bulletin de la Société belge des Ingénieurs et des Industriels*, 1931, p. 108.

LAMALLE (U.). *Histoire des chemins de fer belges.* Brussel, 1943.

VAN DER HERTEN (B.). *België onder stoom, op. cit.*

VAN DER HERTEN (B.), VAN MEERTEN (M.), VERBEURGT (G.), eds. *Sporen in België: 175 jaar spoorwegen, 75 jaar NMBS.* Leuven, 2001.

HISTORISCH OVERZICHT

De Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS) is opgericht bij de wet van 23 juli 1926 als een gemengd overheidsbedrijf met een statuut *sui generis* (tussen 1926-1992). Tussen 1954 en 1967 viel ze onder categorie C overeenkomstig de wet van 16 maart 1954, om in 1967 naar categorie B te worden overgeheveld. In 1992 nam de NMBS als autonoom overheidsbedrijf de vorm van een naamloze vennootschap van publiek recht aan. Terwijl ze altijd onder de voogdij van de minister van Verkeer had gestaan, viel de NMBS na 1992 onder het toezicht van de minister van Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven. De NMBS was bevoegd voor de bouw, het beheer en de exploitatie van het Belgische spoorwegnet (goederen- en reizigersvervoer)⁽¹⁾. Overeenkomstig verschillende Europese richtlijnen stelde de programmawet van 22 december 2003 de Koning in staat het statuut van de NMBS te herzien en het beheer van de spoorweginfrastructuur op te splitsen. De KB's van 14 juni en 18 oktober 2004 voerden de geplande herstructurering door: de NMBS bestond nu uit drie naamloze vennootschappen van publiek recht, met de overkoepelende NMBS-Holding en haar twee dochterondernemingen:

- de NMBS, als exploitant van het treinverkeer belast met het beheer van het rollend materieel en het nationale en internationale goederen- en reizigersvervoer;
- Infrabel, bevoegd voor het beheer van de spoorweginfrastructuur, de tariefbepaling en retributieheffingen, de certificatie van de uitbatingmaatschappijen en de verdeling van de trafiek.

Daarnaast werd ook het Fonds voor Spoorweginfrastructuur (FSI) opgericht, een overheidsbedrijf dat tot categorie B van de wet van 16 maart 1954 werd gerekend. Dit fonds kreeg de eigendom van de volledige Belgische spoorweginfrastructuur op 31 december 2004, alsook een deel van de historische schuld van de NMBS-Holding. Met het KB van 28 september 2008 integreerde de overheid de historische schuld van de Spoorwegen in de totale Belgische staatsschuld en droeg ze bovendien alle spoorwegactiva over aan Infrabel.

ARCHIEVEN

De NMBS Archiefdienst & Fototheek beheert het historisch archief en beeldmateriaal van vroeger en nu. Het archief raadplegen kan enkel na afspraak (zie het online contactformulier op de site van de NMBS).

Enkele dossiers uit het NMBS-archief werden aan het ARA toevertrouwd, meer bepaald documenten over de pensioenen, de geleden oorlogsschade, de juridische commissie en verslagen van een van haar directeurs voor de periode 1935-1944. Het bestand, dat in hoofdzaak de spoorwegconcessies behandelt uit de periode voor de oprichting van de NMBS, kan op schriftelijke aanvraag worden geraadpleegd.

(1) De tekst tot aan de passage over de archieven werd geschreven door Vincent Pirlot.

PUBLICATIONS

- Assemblée générale du ... Rapport présenté par le Conseil d'Administration. Rapport du Collège des Commissaires. Société nationale des Chemins de Fer belges. Algemene vergadering van ... Verslag van het College van Commissarissen. Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.* Brussel, 1928-1979.
- Rapport sur l'exploitation pendant le ... exercice Verslag over de exploitatie gedurende het ... boekjaar* Brussel, 1927-1951.
- Statistieken. Statistiques.* Brussel, 1928-1951.
- Statistisch jaarboek. Annuaire statistique.* Brussel, 1952-.
- De ombudsman bij de NMBS. Jaarverslag.* Brussel, 1993-.
- Annuaire de la Société nationale des Chemins de Fer belges pour l'année 1927. Jaarboek van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen voor het jaar 1927.* Brussel, 1927. Is het vervolg op:
- Annuaire du Ministère des Chemins de fer, Postes et Télégraphes.* Brussel, 1885-1926. Vanaf 1928 verdergezet als:
- Annuaire de la Société nationale des Chemins de Fer belges. Jaarboek van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.* Brussel, 1928-1954.
- Dix années d'exploitation de la Société nationale des Chemins de Fer belges (1926-1936).* Brussel, z.j.
- Vijftig jaar NMBS. 1926-1976. 50 ans d'existence de la SNCB. 1926-1976.* Brussel, z.j.
- Website: www.nmbs.be.

9.2.3. Nationaal Bureau voor de Voltooiing der Noord-Zuidverbinding

BIBLIOGRAFIE

- DEMEY (T.). *Bruxelles. Chronique d'une capitale en chantier (1. Du voûtement de la Senne à la jonction Nord-Midi).* Brussel, 1990.
- DEVOLDER (C.). *Het Ministerie van Verkeer en van Post, Telegrafie en Telefonie (1884-1990).* Brussel, 1995, dl. 2, p. 711-712.
- JAUMAIN (S.) e.a. *Bruxelles et la Jonction Nord-Midi. Histoire, architecture et mobilité urbaine.* Brussel, 2004.
- MATHIEU (M.). La jonction Nord-Midi. Ses conséquences pour la géographie urbaine de Bruxelles, in *Bulletin de la Société belge de Géographie*, 1960, nr. 84, p. 161-224.
- VAN DER HERTEN (B.), VAN MEERTEN (M.), VERBEURGT (G.). *Buiten-sporig Brussel: 50 jaar Noord-Zuidverbinding.* Tielt, 2002.

HISTORISCH OVERZICHT

Het Nationaal Bureau voor de Voltooiing der Noord-Zuidverbinding (NBV) werd opgericht op basis van de wet van 11 juli 1935 en later ondergebracht in categorie B van de wet van 16 maart 1954 betreffende de parastatalen. Zijn statuten werden goedgekeurd bij KB van 23 augustus 1935. Verschillende koninklijke besluiten regelden het voortbestaan van het NBV. Het laatste dateert van 16 september 1959. Het in Brussel gevestigde NBV moest de werken aan de verbinding tussen het Brusselse Zuid- en Noordstation tot een goed einde brengen. Toen zijn taak erop zat, werd het bureau bij MB van 31 december 1959 ontbonden.

De Noord-Zuidverbinding was nu een zaak van de NMBS; een afwikkelingsdienst regelde de laatste werkzaamheden (tot 31 december 1961).

ARCHIEVEN

De archieven van het Nationaal Bureau voor de Voltooiing der Noord-Zuidverbinding werden in twee delen aan het ARA overgedragen. Het eerste deel, gestort in 1990, telt hoofdzakelijk dossiers over de activiteiten van het bureau. Er bestaat een korte (niet-gepubliceerde) beschrijving van, die op aanvraag beschikbaar wordt gesteld. Een tweede deel werd in 2005 aan het Rijksarchief toevertrouwd. Het bestaat uit de belangrijkste documenten van de directie: jaarverslagen (1937-1961), verslagen van de vergaderingen van de Raad van Bestuur (1935-1959) en van het Bestendig Comité (1949-1959).

SIX (C.). *Inventaires des archives produites par les services décentralisés et les organes consultatifs du Ministère des Communications: Conseil supérieur des Transports. Commission centrale pour la Navigation du Rhin. Société des Nations. Commission consultative et technique des Communications et du Transit. Office national pour l'Achèvement de la Jonction Nord-Midi*. Brussel, 2009, p. 35-42.

9.2.4. Regie van Telegrafie en Telefonie (RTT) (1930-1991) – Belgacom (1991-)

BIBLIOGRAFIE

BURGELMAN (J.-C.), VERHOEST (P.), met medewerking van PERCEVAL (P.) en VAN DER HERTEN (B.). Les services publics de communication en Belgique (1830-1994), in *Réseaux*, 1994, p. 67-97.

BURGELMAN (J.-C.), PUNIE (Y.), VERHOEST (P.). *Van telegraaf tot Telenet. Naar een nieuw communicatiebestel in België en Vlaanderen?* Brussel, 1995.

CUYVERS (R.), VAN DER HERTEN (B.), eds. *Telecommunicatie in opmars. Van tamtam naar virtuele realiteit*. Leuven, 1995.

NOAM (E.). *Telecommunications in Europe*. New York-Oxford, 1992, p. 178-182.

VAN DER HERTEN (B.), VERHOEST (P.). Tweehonderd jaar privatiseringsdebat in België. Historische reflectie over het wel en wee van de Belgische (tele)communicatiebedrijven, in *Res Publica*, 1993, p. 73-93.

VERHOEST (P.), VERCROYSE (J.-P.), PUNIE (Y.). *Telecommunicatie en beleid in België, 1830-1991. Een reconstructie van de politieke besluitvorming vanaf de optische telegraaf tot de oprichting van Belgacom*. Amsterdam, 1991.

VERHOEST (P.). *Openbare telecommunicatie 1798-1998. Twee eeuwen politieke economie van het netwerkbeheer in België*. Brussel, 2000.

HISTORISCH OVERZICHT

De RTT werd opgericht bij wet van 19 juli 1930. Bij wet van 21 maart 1991 werd beslist dat de RTT zou worden omgevormd tot een autonoom overheidsbedrijf Belgacom, later werd ze een NV van publiek recht (wet van 12 december 1994 en KB van 16 december 1994), met intrede van privé-investeerders. De RTT was belast met de organisatie en de exploitatie van nationale en internationale

televerbindingen, het aanbieden van diensten als mobiele telefonie, semafoon, satellietverbindingen, multimedia, enz. Belgacom stelt zich als taak om kwalitatieve en concurrentiële producten en diensten aan te bieden, marktleider in telecommunicatie te blijven in België en delen te veroveren van de concurrentiële telecommunicatiemarkt.

ARCHIEVEN

Het archiefbestand dat Belgacom in 2002 aan het Algemeen Rijksarchief toevertrouwde, belicht zijn activiteiten en met name die van zijn rechtsvoorgangers. Het betreft meer bepaald documenten over: de ontwikkeling van de telecommunicatie in België en de buurlanden; telegrafische en telefonische talen en technieken; de exploitatie van het telegraaf- en telefoongebruik in België en de buurlanden; het verhuren van telegrafische verbindingen aan privébedrijven; dossiers van de directie en het personeel van de vroegere RTT; documenten van de verschillende instellingen, internationale conferenties en onderhandelingen over telegrafie en telefonie:

DE BRUYN (O.). *Inventaire des archives de Belgacom et de ses prédécesseurs conservées aux Archives générales du Royaume 1809-2001*. Brussel, 2009.

PUBLICATIES

Verslag over de boekjaren Rapport sur l'exercice Brussel, 1931-.

Regie van Telegrafie en Telefonie van België, 1930-1955. Régie des Télégraphes et des Telephones de Belgique, 1930-1955. Brussel, 1955.

Belgacom. Jaarverslag. Rapport annuel 1991-. Brussel, 1992-.

Bij de jaarverslagen van de RTT en van Belgacom (tot 1994) werd een *Statistisch jaarboek / Annuaire statistique* gevoegd met cijfergegevens die enkele decennia teruggaan in de tijd.

Een aantal belangrijke documenten zijn beschikbaar gesteld via het internet: www.belgacom.be.

9.2.5. *Belgocontrol en Brussels Airport Company (BAC), voordien Regie der Luchtwezen (RLW)*

BIBLIOGRAFIE

COPS (I.). *De privatisering van luchthavens en de voorbereiding op privatisering en beursgang van BIAC*. Leuven, onuitgegeven licentiaatsverhandeling KUL, 2001.

DEVOLDER (C.). *Het Ministerie van Verkeer en van Post, Telegrafie en Telefonie (1884-1990)*. Brussel, 1995, dl. 1, p. 722-723.

VAN HUMBEEK (F.). *Brussels Airport. The History of Haren, Melsbroek and Zaventem*. Nieuwkerken-Waas, 2002.

WIJNANTS (Y.). *Privatisering in België. Verschillende stappen in het privatiseringsproces en toepassing op concreet geval. Privatisering van luchthavenfaciliteiten van Zaventem*. Leuven, onuitgegeven licentiaatsverhandeling KUL, 1995.

HISTORISCH OVERZICHT

De Regie der Luchtwezen werd opgericht door de Besluitwet van 20 november 1946 (vervangen door het KB van 5 oktober 1970). Voor 1991 was de RLW een parastatale van het type A (wet van 16 maart 1954). In 1987 werd een deel van de taken van de RLW, namelijk de uitbating van het luchthavengebouw, toevertrouwd aan een NV, Brussels Airport Terminal Company (BATC), waarin de RLW participeerde, naast privé-aandeelhouders. De wet van 21 maart 1991 voorzag dat de RLW zou worden omgevormd tot een autonoom overheidsbedrijf, de Nationale Maatschappij der Luchtwezen. Dit voornemen werd echter niet uitgevoerd. Door de wet van 9 juli 1998 en de KB's van 2 april en 25 augustus 1998 werd de RLW afgeschaft en vervangen door het autonoom overheidsbedrijf Belgocontrol, dat de taken van de RLW overnam inzake luchtverkeersleiding. Het beheer van het luchthavengebouw en van de gronddiensten werden toevertrouwd aan een nieuwe NV van publiek recht, Brussels International Airport Company (BIAC), waarvan de overheid de hoofdaandeelhouder was, naast private kapitaalbezitters. Op 29 december 2004 nam een consortium, aangevoerd door het Australische Macquarie Airports 75 % van de aandelen van BIAC over. De overige 25 % blijven in handen van de Belgische staat. Sinds 4 oktober 2006, draagt de onderneming de naam van Brussels Airport Company. Bouwen, inrichten, onderhouden en exploiteren van een moderne luchtvaartinfrastructuur (BIAC); verzekeren van de veiligheid van de luchtvaart (Belgocontrol): voordien behoorden beide taken tot de opdracht van de RLW.

PUBLICATIES

Verslag over het beheer. Rapport de gestion, 1946-. Brussel, 1947-.

Activiteit van de Belgische openbare luchthavens. Statistisch jaarboek. Activité des aérodomes publics belges. Annuaire statistique, 1979-1991. Brussel, 1980-1992 (publicatie verdergezet door de gewestelijke overheden).

Van vliegveld tot luchthaven. 50 jaar Regie der Luchtwezen 1946-1996. Brussel, 1996.

Website: www.brusselsairport.be.

9.2.6. SABENA

BIBLIOGRAFIE

CAPRON (M.). La Sabena : de l'alliance avec Swissair à la chute finale, in *CH CRISP*, 2001, nrs. 1757-1758.

SERVAIS (G.). La restructuration de la Sabena, in *CH CRISP*, 1993, nr. 1387.

VANTHEMSCHE (G.). *La Sabena 1923-2001. Des origines au crash.* Brussel, 2002.

HISTORISCH OVERZICHT

Door de wet van 23 mei 1923 verkreeg de Staat de toelating te participeren in het kapitaal van die NV. Haar statuten werden regelmatig gewijzigd (en telkens bekrachtigd door een wet). Die voorzagen echter in een ministeriële voogdij en in allerlei afwijkingen op de gewone wetgeving op de handelsondernemingen. De onderneming was belast met de exploitatie van het luchtverkeer. Door de wet van

30 maart 1992 werden al die wettelijke en reglementaire bepalingen afgeschaft. Zo werd SABENA een “gewone” NV. Toch bleef de overheid de hoofdaandeelhouder van de onderneming, ook na de intrede, in 1995, van de Zwitserse SAir Group in het kapitaal van het bedrijf. Nochtans nam die minderheidsaandeelhouder het effectieve bestuur van de maatschappij waar. Het draaide uit op een catastrofe: op 7 november 2001 werd de onderneming failliet verklaard door de Handelsrechtbank van Brussel.

PUBLICATIES

Verslagen van de Raad van Beheer en van het College van Commissarissen. Rapports du Conseil d'Administration et du Collège des Commissaires, 1923-2000. Brussel, 1924-2001.

SABENA. *Belgische luchtlijnen 1923-1973. SABENA. Lignes aériennes belges 1923-1973.* Brussel, 1976.

SABENA. *70 jaar luchtvaartpionier. SABENA. Pionniers de l'aviation depuis 70 ans.* Tielt, 1993.

Sabena revue. Brussel, 1936-1939, 1947-1991.

Sabena magazine. Brussel, 1957-1971.

Beide tijdschriften zijn publicaties van toeristische aard.

Onze Sabena – Notre Sabena. Brussel, 1946-2001.

Personeelsblad.

9.2.7. Regie voor Maritiem Transport (RMT)

BIBLIOGRAFIE

BORREY (R.). *Oostende-Dover-Folkestone 1846-1982, historiek Nationale Zeevaartlijnen.* Oostende, 1982.

BUYSSE (W.). *De lijn Oostende - Dover/Folkestone onder nationaal beheer (1946-1986).* Antwerpen, 1986, 2 dln.

HUMBEECK (R.). Het einde van een zeevaartlijn: Oostende-Dover 1846-1993, in *Neptunus*, 1994, nr. 1, p. 9-12.

POTS (D.). De geschiedenis van de lijn Oostende-Dover, in *Het Visserijblad*, 1993, nr. 12, p. 17-19; 1994, nr. 1, p. 52-53; nr. 2, p. 410-411; nr. 3, p. 45-56.

VANALDERWEIRELDT (M.R.). *Het Gulden boek van de Maildienst. Korte historiek van de lijn Oostende in 250 unieke foto's.* Koekelare, 1997.

VANHALST (H.). History of the Ostend-Doverline, in *Contact*, december 1985, p. 5-7 januari 1986, p. 10-12; februari 1986, p. 4-8; april 1986, p. 16-19.

VAN HOOYDONK (C.). *Overheidsbedrijven en privatisering. Een toepassing op de Regie voor Maritiem Transport.* Antwerpen, onuitgegeven licentiaatsverhandeling UFSIA, 1991.

VINCENT (A.). Entreprises et holdings publics fédéraux. Restructurations et privatisations 1992-1995, in *CH CRISP*, 1995, nrs. 1488-1489.

HISTORISCH OVERZICHT

In uitvoering van de wet van 9 juli 1845 besloot de Belgische regering in 1846 voor het traject Oostende-Dover passagiersschepen in te zetten. Om de concurrentie met de private sector het hoofd te bieden, vormde de wet van 1 juli 1971 de verbinding Oostende-Dover en de technische dienst van het Bestuur van het Zeewezen en van de Binnenvaart om tot de Regie voor Maritiem Transport (parastataal uit categorie A). De RMT was belast met de realisatie van het zeetransport (meer bepaald tussen België en het Verenigd Koninkrijk), volgens bedrijfseconomische methodes. Haar activiteiten werden stopgezet in februari 1997; de ontbinding volgde op 1 maart van datzelfde jaar en werd voltrokken op 27 februari 1999. Op dit moment behandelt een team van vier voormalige medewerkers van de RMT alle vragen over de dossiers van andere ex-personeelsleden.

ARCHIEVEN

In de loop van 2009 worden de archiefbestanden van de RMT overgedragen aan het Rijksarchief te Brugge. Uit een overzichtslijst die in maart 2008 werd opgesteld, blijkt dat het archief bestaat uit documenten van het (kader-)personeel (1986-1999), logboeken en reisverslagen, dossiers van de commerciële directie (1970-1989), plannen, briefwisseling (1961-heden) en technische dossiers.

PUBLICATIES

DE CROO (H.), ed. *België "service nation". Verkeerswezen en PTT – jaren beleid in een moeilijke tijd*. Brussel, 1985.

9.2.8. *Regie der Posterijen (1971-1991) – De Post (1991-2000) – De Post NV (2000-)*

BIBLIOGRAFIE

DEHOUSSE (F.), MACZKOVICS (C.). L'ouverture du marché postal. Réglementation européenne et application en Belgique, in *CH CRISP*, 2002, nrs. 1749-1750.

ROMBOUITS (F.). *De Postbode belde vroeger twee keer. Hoe overheidsbedrijven kunnen overleven*. Tiel, 2002.

SELS (L.). *De overheid viert de teugels. De effecten op organisatie en personeelsbeleid in de autonome overheidsbedrijven*. Leuven, 1995.

HISTORISCH OVERZICHT

Opggericht bij wet van 6 juli 1971. Oorspronkelijk was het een parastatale van categorie A (wet van 16 maart 1954). De wet van 21 maart 1991 voorzag haar omvorming tot autonoom overheidsbedrijf. Op 1 oktober 1992 werd, na het sluiten van een beheerscontract met de overheid, van start gegaan met het bedrijf. Door het KB van 17 maart 2000 werd De Post een NV van publiek recht. Private investeerders deden hun intrede.

Bij haar oprichting in 1971 werd de Regie der Posterijen, vandaag kortweg De Post, belast met de exploitatie van de postdiensten en de postcheques. Als opvolger van de Administratie van de Posterijen verwierf ze het monopolie op de postzendingen en was ze bevoegd voor het inzamelen, sorteren, vervoeren en

verspreiden van geadresseerde postzendingen. Net als de Administratie moest ze ook kranten en tijdschriften verdelen en (in samenwerking met de toenmalige ASLK) financiële postdiensten afhandelen. Sinds 1991 zijn haar bevoegdheden als overheidsdienst onveranderd gebleven. Om aan de Europese richtlijnen te voldoen, werd haar monopolie intussen wel ingeperkt.

PUBLICATIES

Jaarverslag. Rapport annuel 1972/73-. Brussel, 1973-.

Dienst "Ombudsman" bij De Post. Jaarverslag. 1993-. *Service de Médiation de la Poste. Rapport annuel*. Brussel, 1993-.

Website: www.post.be.

9.2.9. Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT)

BIBLIOGRAFIE

DEHOUSSE (F.), GILLEROT (D.). La réglementation belge des télécommunications de 1876 à 1996, in *CH CRISP*, 1997, nrs. 1552-1553.

DEHOUSSE (F.), ZGAJEWSKI (T.). La nouvelle réglementation belge des télécommunications. Quel rôle pour les pouvoirs publics?, in *CH CRISP*, 1999, nrs. 1631-1632.

DEHOUSSE (F.), ZGAJEWSKI (T.). Le secteur des télécommunications en Belgique: quel bilan après cinq ans de concurrence?, in *CH CRISP*, 2003, nrs. 1821-1822.

DEHOUSSE (F.), ZGAJEWSKI (T.). Le cadre réglementaire européen des communications électroniques de 2003, in *CH CRISP*, 2004, nr. 1857.

HISTORISCH OVERZICHT

Opgericht door de wet van 21 maart 1991, in werking getreden in 1994, was het BIPT een parastatale van het type A (wet van 16 maart 1954). In de sector van post en telecom was het belast met volgende taken: beleidsadvies verstrekken aan de overheid; uitwerking van regelgeving voor de Belgische post- en telecomsector (inbegrepen de omzetting van Europese richtlijnen in het Belgisch recht); beheer van vergunningen, goedkeuringen en frequenties (= operationele opdrachten); verzoening tussen operatoren en uitoefening van controle in de sector.

PUBLICATIES

Jaarverslag. Rapport annuel. Brussel, 1995-.

De website (www.bipt.be) bevat de besluiten van het Instituut.